

CAPACITEITSANALYSE 'T LEUKERMEER

Opdrachtgever: Gemeente Bergen
Projectnr: BER035
Rapportnr: 11-011
Datum: 30-05-2011

Kragten

CAPACITEITSANALYSE 'T LEUKERMEER

© 2011 Kragten

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

Opdrachtgever: Gemeente Bergen
Projectnr: BER035
Rapportnr: 11-011
Datum: 30-05-2011

Paraaf:
(Projectleider)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7	5	Conclusies en aanbevelingen	17
1.1	Vraagstelling	7	5.1	Conclusies huidige situatie	17
1.2	Basisgegevens	7	5.2	Zoneren in vier gebieden	17
1.3	Werkwijze	7	5.3	Inrichten passantenplaatsen	19
2	Liggende boten, capaciteitsproblemen	9	Bijlage 1 - factsheet vaste ligplaatsen	21	
2.1	Vaste ligplaatsen	9	Bijlage 2 - factsheet passantenplaatsen	22	
2.2	Passantenplaatsen	9	Bijlage 3 - factsheet informele aanlegplaatsen	23	
2.3	Vaargedrag	9	Bijlage 4 - factsheet snelvaren	24	
2.4	Gebiedsgasten	9	Bijlage 5 - factsheet windsurfen	25	
2.5	Informele aanlegplaatsen	10	Bijlage 6 - factsheet zwemmen en spelenvaren	26	
2.6	Verhouding vaste ligplaatsen en vrije aanlegplaatsen	10	Bijlage 7 - factsheet kanovaren	27	
			Bijlage 8 - factsheet zeilschool	28	
			Bijlage 9 - factsheet duiken	29	
			Bijlage 10 - factsheet waterskibaan	30	
3	Varende boten, capaciteit onderling	13			
4	Varende boten en andere watergebruikers	15			

Luchtfoto (bron: Google)

1 Inleiding

1.1 Vraagstelling

De basis voor de capaciteitsanalyse van 't Leukermeer wordt gevormd door de volgende vraagstelling:

1. Wat kan 't Leukermeer, inclusief de (te vergroten) voorhaven, aan watersportactiviteiten aan?
2. Welke watersportactiviteiten kunnen in welke omvang op de plas worden uitgevoerd, uitgaande van multifunctioneel gebruik van het water: activiteiten zijn duiken, varen, roeien, waterskiën, zwemmen, evt. een drijvend zwembad?
3. Welke zonering is er mogelijk, uitgaande van genoemde water(sport) activiteiten?

1.2 Basisgegevens

De basis van het onderzoek wordt gevormd door de volgende basis-documenten:

- "Meest kansrijke ontwikkelingsrichting voor Maaspark Well", eindrapportage, 29 oktober 2009, LA Group.
- Notitie conclusies, beslis- en actiepunten van het eindrapport "Meest kansrijke ontwikkelingsrichting voor Maaspark Well", 26 februari 2010, LA Group.
- Beslispuntennotitie Maaspark Well, conceptvisie maart 2010, SAB Arnhem.

Deze capaciteitsanalyse gebruikt de bovengenoemde documenten als input. Het is niet nodig deze documenten opnieuw te onderzoeken of te beoordelen. Verschillende gegevens en functies zullen in deze studie tegen het licht worden gehouden en met elkaar worden geconfronteerd, met het uiteindelijke doel inzicht te verschaffen in de (on)mogelijkheden van 't Leukermeer.

1.3 Werkwijze

Binnen deze capaciteitsanalyse heeft Kragten intensief samengewerkt met Projectbureau Vrolijk. Daarnaast is gebruik gemaakt van lokaal aanwezige kennis door twee ondernemers te consulteren (Martien Valckx en Martin van Wiefferen).

2 Liggende boten, capaciteitsproblemen

2.1 Vaste ligplaatsen

De jachthaven en het recreatiepark bieden beiden zowel vaste ligplaatsen als passantenplaatsen. Voor beiden geldt dat de plaatsen gebruikt worden door zowel kajuitjachten als door open boten, veelal snelle motorboten. Er is uitbreiding voorzien van bijna 400 plaatsen gekoppeld aan het recreatiepark. Ook de jachthaven heeft behoefte aan uitbreiding. De ruimte voor de vaste ligplaatsen zelf is voorzien en voldoende. De ligplaatsen op zichzelf leveren geen knelpunt op.

2.2 Passantenplaatsen

De jachthaven en het recreatiepark bieden passantenplaatsen aan. Deels zijn dit plaatsen voor boten waar mensen aan boord overnachten, deels ook open boten van verblijfgasten. De passanten betalen overnachtingsgeld aan de haven of het recreatiebedrijf. In de praktijk is het vaargedrag ter plaatse van passanten in de havens hetzelfde als dat van vaste ligplaatsen.

2.3 Vaargedrag

De ligplaatshouders en passanten gebruiken de boten voornamelijk voor dagrecreatie en urrecreatie. Niet alleen open boten varen kort naar buiten voor recreatie, ook de kajuitjachten worden meer en meer gebruikt voor (zeer) korte tochtjes waarna een informele ligplaats wordt ingenomen. Dit gebruik is sterk seizoengebonden, vakantiegebonden en weersgebonden. Gevolg is een zeer grote druk op de beschikbare aanlegruimte in de directe omgeving van de haven. Iedereen wil min

of meer tegelijkertijd weg van de haven, eventueel even snelvaren op de rivier en daarna een aantrekkelijke informele aanlegplaats zoeken. Het Leukermeer, incl. voorplas ligt geïsoleerd in zijn omgeving. Daardoor wordt deze plas nagenoeg voor alle korte uitjes gebruikt. Dit is mede de oorzaak van drukte op piekmomenten. Na de uitbreiding(en) zal deze druk verder fors toenemen. Een ligplaatsencapaciteit van circa 900 boten straks (alleen al na uitbreiding vakantiepark) zal naar verwachting op piekdagen een gelijktijdige vraag van 135 informele aanlegplaatsen met zich meebrengen.

2.4 Gebiedsgasten

Naast de mensen die met de boot op vakantie zijn en betaalde passantenplaatsen in de havens innemen, zijn er ook veel gebiedsgasten die een informele ligplaats gebruiken voor langere tijd. Het beheerregime staat dit niet toe (2 x 24 uur), maar gebrek aan toezicht en de mogelijkheid om dan even elders te gaan liggen maken dat er veel mensen op die wijze langere tijd in het gebied verblijven, soms wel twee tot drie weken. De informele aanlegplaats of ankerplaats die zij gebruiken is gratis, zij kunnen af en toe naar het recreatiepark of naar Arcen varen voor recreatie of boodschappen en gebruiken vaak ook de bijboot om aan de wal te komen. Zij genieten een bijzonder goedkope accommodatie met alle voorzieningen dichtbij. De ondernemers in het gebied spreken van soms wel 300 gebiedsgasten die gelijktijdig aanwezig zijn.

2.5 Informele aanlegplaatsen

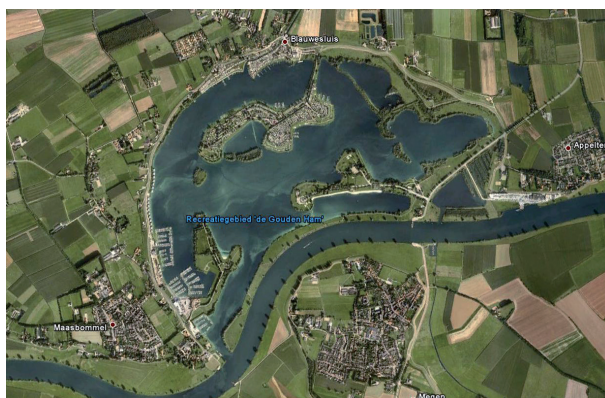
Er zijn in het gebied geen specifieke steigers en gebieden aangelegd om in de behoefte te aan informele aanlegplaatsen te voorzien. In het gebied wordt daarom de oever op diverse plaatsen gebruikt en gaan schepen voor anker. Met een totale ruimte van ca. 55 ha en een oeverlengte van de waterplas Leukermeer en de huidige voorplas samen van bijna 5 km is hiervoor geringe capaciteit beschikbaar. Doordat veel schepen los aan de kant gaan liggen of voor anker gaan nemen zij relatief veel ruimte in. Ankeren vraagt om een onderlinge afstand van tenminste 5 tot 8 meter, plus gemiddels drie meter scheepsbreedte, waardoor honderd schepen zeker 1.000 meter oever in gebruik hebben als aanleggebied. In theorie is daardoor ruimte aanwezig voor 500 boten. Hier dienen alle overige functies die beslag leggen op de oever, zoals strandjes en de jachthavens zelf, nog vanaf getrokken te worden. Effectief is maximaal zo'n 3.800 meter beschikbaar.

In de toekomst zal de Voorplas een oeverlengte krijgen van ruim 9.000 meter (t.o.v. ruim 1.400 meter nu). De capaciteit neemt hierdoor fors toe. Ook hierbij dient de opmerking gemaakt te worden dat de werkelijke capaciteit aan oeverlengte veel beperkter is vanuit een gewenste zonering (niet overal bootjes). Concentreren van aanlegplaatsen met steigers, de mogelijkheid om dubbel te liggen en speciale ankerboeien verhogen de capaciteit per oppervlakte verder.

2.6 Verhouding vaste ligplaatsen en vrije aanlegplaatsen

In Nederland worden op diverse plaatsen vrije aanlegplaatsen aangeboden voor meerdaags verblijf en voor uurrecreatie. Daarbij bestaat er over het algemeen een beheerregime en toezicht. Op meerdere plaatsen wordt een bijdrage gevraagd voor het gebruik, veelal in de vorm van een abonnement. Er bestaat en al dan niet beleidsmatig vastgelegde verhouding tussen vaste ligplaatsen en vrije aanlegplaatsen. In onderstaand schema zijn de globale aantallen en verhoudingen opgenomen:

Vaargebied	Aantal vaste ligplaatsen	Aantal vrije aanlegplaatsen	Verhouding
Grevelingen	4.000	600	15%
Veerse Meer	4.250	55 locaties	10-15%
Friesland	33.000	3.500	11%
Eiland van Maurik	1.200	Ruimte voor ca. 100	8%

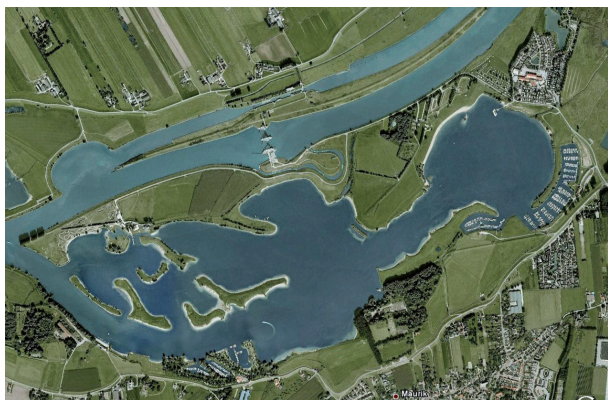

Leukermeer, Mookerplas en Gouden Ham
(bron: Google: foto's hebben een verschillende schaal).

Gebruiksmogelijkheden Leukermeer	
Oppervlakte plas (benadering)	Ca. 55 ha.
Totale oeverlengte (excl. zoning)	Ca. 5 km. (huidige situatie)
Aantal jachthavens	2
Aantal ligplaatsen	Ca. 1.000 (na uitbreiding)
Waterskimogelijkheden	Nee (wel op de Maas)
Zeilschool	Nee
Openbare aanlegplaatsen	Oever
Kanovaren	Ja
Snelvaren	Nee (wel op de Maas)
Strandjes	Ja
Duiken	Nee

Gebruiksmogelijkheden Mookerplas	
Oppervlakte plas (benadering)	Ca. 100 ha.
Totale oeverlengte (excl. zoning)	Ca. 7 km.
Aantal jachthavens	2
Aantal ligplaatsen	Ca. 500
Waterskimogelijkheden	Nee
Zeilschool	Ja
Openbare aanlegplaatsen	Oever
Kanovaren	Ja
Snelvaren	Nee
Strandjes	1
Duiken	Ja

Gebruiksmogelijkheden Gouden Ham, Maasbommel	
Oppervlakte plas (benadering)	Ca. 260 ha.
Totale oeverlengte (excl. zoning)	Ca. 12 km.
Aantal jachthavens	2
Aantal ligplaatsen	550
Waterskimogelijkheden	Ja
Zeilschool	Ja
Openbare aanlegplaatsen	Ja
Kanovaren	Ja
Snelvaren	Nee
Strandjes	Ja
Duiken	Ja

Leukermeer, Eiland van Maurik en Zandmeren
(bron: Google: foto's hebben een verschillende schaal).

Gebruiksmogelijkheden Leukermeer	
Oppervlakte plas (benadering)	Ca. 55 ha.
Totale oeverlengte (excl. zonering)	Ca. 5 km. (huidige situatie)
Aantal jachthavens	2
Aantal ligplaatsen	Ca. 1.000 (na uitbreiding)
Waterskimogelijkheden	Nee (wel op de Maas)
Zeilschool	Nee
Openbare aanlegplaatsen	Oever
Kanovaren	Ja
Snelvaren	Nee (wel op de Maas)
Strandjes	Ja
Duiken	Nee

Gebruiksmogelijkheden Eiland van Maurik	
Oppervlakte plas (benadering)	Ca. 160 ha.
Totale oeverlengte (excl. zonering)	Ca. 12 km.
Aantal jachthavens	3
Aantal ligplaatsen	Ca. 1.200
Waterskimogelijkheden	Nee (wel op de rivier)
Zeilschool	Ja
Openbare aanlegplaatsen	Oever
Kanovaren	Ja
Snelvaren	Ja
Strandjes	Ja
Duiken	Ja

Gebruiksmogelijkheden Zandmeren, Kerkdriel	
Oppervlakte plas (benadering)	Ca. 130 ha.
Totale oeverlengte (excl. zonering)	Ca. 7,5 km.
Aantal jachthavens	6
Aantal ligplaatsen	Ca. 1.200
Waterskimogelijkheden	Nee (wel op de rivier)
Zeilschool	Ja
Openbare aanlegplaatsen	Ja
Kanovaren	Ja
Snelvaren	Nee
Strandjes	Ja
Duiken	Ja

3 Varende boten, capaciteit onderling

Het totaal aantal boten in het gebied op enig moment zorgt ook voor vaarbewegingen. Deze kunnen als volgt onderverdeeld worden:

- Vanuit de haven of box wegvaren naar de bestemming.
- Varen op de rivier, veelal snelvaren of combinatie met waterskiën.
- Varen naar een dichtbij gelegen aanlegplaats.
- Varen bijboot, voor het plezier even met de bijboot een rondje varen of naar de wal varen voor proviand etc.
- Showvaren, een kleine ronde maken, zien en gezien worden.

Het grootste deel van de tijd liggen boten stil. De aantallen vaarbewegingen zijn relatief kort. Daardoor is er tussen de varende boten onderling nauwelijks sprake van een capaciteitsknelpunt. Alleen tijdens piekmomenten (minder dan een week per jaar) is er sprake van een beperkt knelpunt bij de brug, waarbij op tegemoetkomend verkeer gewacht moet worden.

De vaarbewegingen van varende boten binnen 'ongewenste' gebieden (en/of doelloos rondvaren op zoek naar een vrije ligplaats) kunnen teruggebracht worden door de aanlegmogelijkheden op informele plaatsen te verbeteren of te realiseren. Hierdoor wordt het vaarverkeer geleid en wordt een zoektocht naar een geschikte plaats korter gemaakt. Dit zal het aantal vaarbewegingen (verder) terugdringen. Ervaring in de Biesbosch met bijvoorbeeld de aanleg van extra aanlegplaatsen en strandjes aan de randen van het gebied, hebben de rust in de meer kwetsbare gebieden vergroot.

4 Varende boten en andere watergebruikers

In de tabel zijn de mogelijke conflicten aangeduid. Er zijn meerdere conflictsituaties denkbaar tussen de verschillende soorten boten, maar deze watersporten komen maar nauwelijks voor op het Leukermeer. Grootste potentiële conflict is er tussen de zwemmers en varende boten. Daartoe zijn twee mogelijkheden:

- Gebieden exclusief aanduiden als zwemwater, verboden gemotoriseerd te varen.
- Het aantal vaarbewegingen (in een bepaald gebied) beperken.

Maatregelen, vraagt om eigen ruimte op het water	Vaste ligplaatsen	Openbare aanlegplaatsen	Sloepen en open boten (snelle boten)	Zeilschool	Kanovaren	Duiken	Snelvaren, waterskiën, bananaanvaren	Zwemmen spelevaren	Windsurfen	Waterskibaan	vissen
Combineerbaarheid, gaat goed of minder goed samen											
Vaste ligplaatsen		-	-	-	-	+	rivier	+	-	+	-
Openbare aanlegplaatsen	++		-	-	-	+	rivier	+	-	+	+
Sloepen en open boten (snelle boten)	++	++		-	-	+	rivier	+	-	+	-
Zeilschool	++	++	+		-	+	rivier	+	-	+	-
Kanovaren	+	+	+	++		+	rivier	-	-	+	-
Duiken	--	--	--	--	--		rivier	-	+	+	+
Snelvaren, waterkiën, bananaanvaren	+	+	+	0	0	0		+	-	+	+
Zwemmen / spelevaren	+	+	0	+	++	++	--		-	+	0
Windsurfen	+	+	++	++	++	--	--	--		+	+
Waterskibaan	--	--	--	--	--	--	--	--	--		+
Vissen	+	++	+	+	++	0	--	0	-	--	

5 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de voorgaande analyse van de huidige situatie en ervaring in andere watersportgebieden, wordt een suggestie voor beleid en inrichting gegeven waardoor de groei van het gebruik in goede banen geleid wordt met behoud van belevingskwaliteit.

5.1 Conclusies huidige situatie

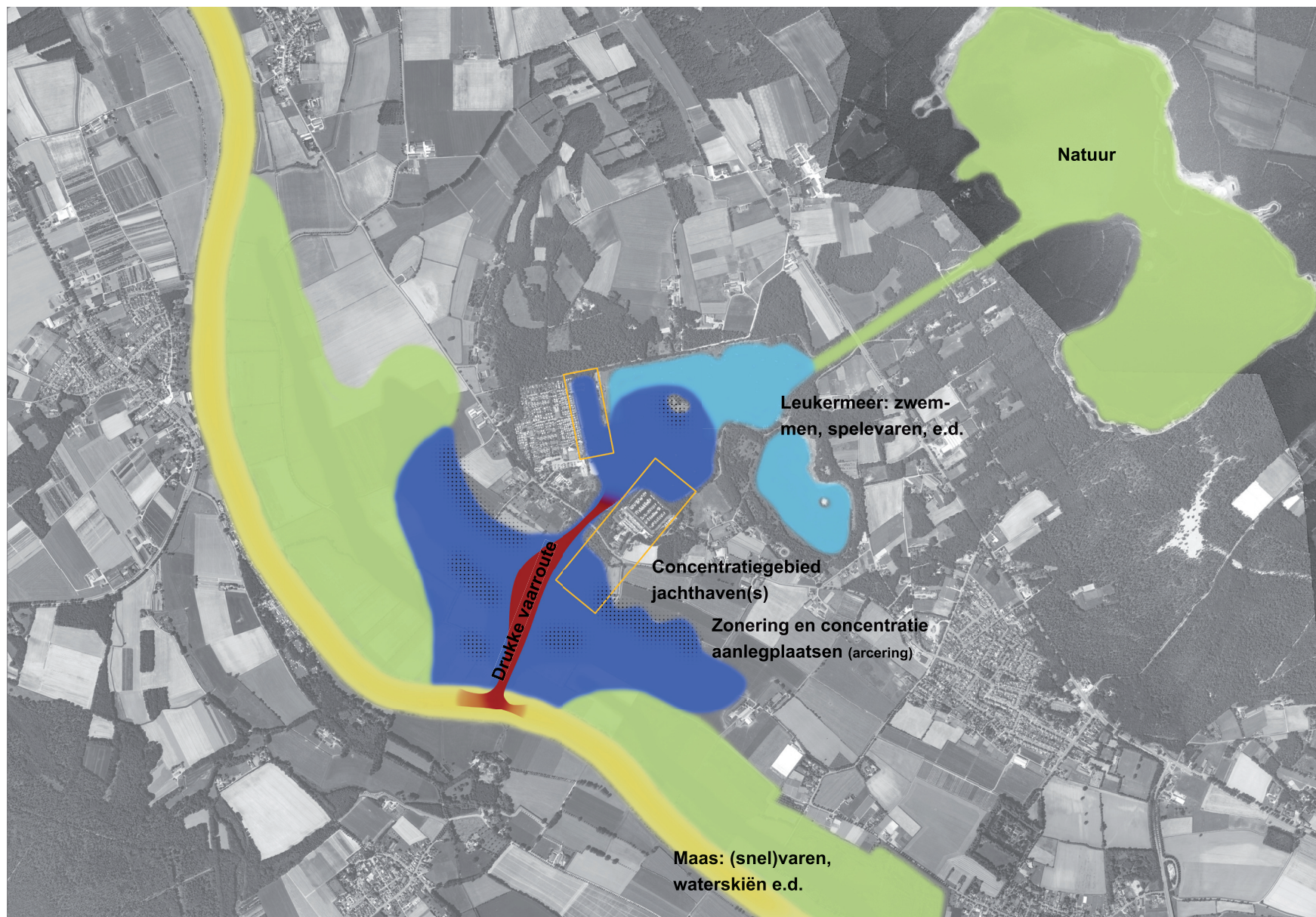
Binnen de huidige situatie vallen de volgende zaken (resumerend) op:

- Wanneer alleen naar de jachthavencapaciteit gekeken wordt, zijn er nu en in de toekomst geen capaciteitsproblemen.
- Het aantal vrije aanlegplaatsen, zowel gebruikt door boten in de aanwezige jachthavens van 't Leukermeer als door (tijdelijke en langdurige) bezoekers is beperkt en kan de huidige vraag nauwelijks aan. Er wordt circa 3.800 meter oeverlengte gebruikt als vrije ligplaatslocatie.
- De brug die de voorhaven met 't Leukermeer verbindt, is niet te passeren voor boten met masten.
- Varende bewegingen kunnen voor conflicten zorgen met extensieve gebruiksvormen op 't Leukermeer.

5.2 Conclusies toekomstige situatie

Voor de toekomstige situatie vallen de volgende zaken (resumerend) op:

- Wanneer alleen naar de jachthavencapaciteit gekeken wordt, zijn er nu en in de toekomst geen capaciteitsproblemen.
- Het aantal vrije aanlegplaatsen zal met de uitbreiding van de Voorplas iets verbeteren. Op basis van een zonering (zie volgende paragraaf) zal binnen de Voorplas circa 2.750 meter en het Leukermeer circa 600 meter oever beschikbaar zijn voor tijdelijke ligplaatsen. Met een totaal van ruim 3.300 meter is dit een achteruitgang t.o.v. de huidige randlengte. Met speciale voorzieningen (aanlegsteigers) en ankerplaatsen wordt de capaciteit desondanks toch vergroot. Door dit soort concentratievoorzieningen wordt de capaciteit sterk vergroot. Op een oeverlengte van 40 meter kunnen zo bijvoorbeeld circa 30 boten aanleggen. Door oeverlengte te combineren met concentratiepunten bedraagt de totale capaciteit aan vrije ligplaatsen circa 300.
- Wanneer we vanuit het aantal vrije ligplaatsen de jachthavencapaciteit bepalen, uitgaande van een verhouding van 15%, betekent dit een totale maximale capaciteit van 2.000 plaatsen.
- Uitbreiding van de jachthaven in de Voorplas (i.p.v. het Leukermeer) legt geen beperkingen op aan het type boot. De brug zal dan niet langer een bottleneck zijn.
- Varende bewegingen kunnen voor conflicten zorgen met extensieve gebruiksvormen op 't Leukermeer.

Zonering.

5.3 Zoneren in vier gebieden

Om problemen in de huidige en toekomstige situatie te voorkomen en de verschillende gewenste functies een plek te geven rond het Leukermeer, wordt het gebied vanaf de rivier gezoneerd in vier deelgebieden:

- De rivier de Maas is om op te varen, te snelvaren en te waterskiën en als aankomst en vertrekroute naar elders. Snelvaarfuncties binnen 't Leukermeer zijn niet wenselijk vanuit conflicten door vaarbewegingen, golfslag en geluid. In de directe nabijheid van de voornaamste vaarroute naar de Maas zijn geen ontwikkelingen gewenst, om conflicten, vertraging en ongelukken te voorkomen.
- De Voorplas kent het karakter recreatievaren en overnachten. Hier wordt gesurft, gezeild en met kleine bootjes gevaren. Zeker in de toekomst is daarvoor voldoende ruimte en veel aantrekkelijkheid. In de voorhaven worden tijdelijke aanlegplaatsen en ankerplaatsen gemaakt waar overnacht mag worden. Een beheerregime in de zomerperiode (met betaling per nacht, zeker binnen 't Leukermeer) zorgt voor een meer gereguleerde inzet van capaciteit.
- Uitbreiding van de jachthavencapaciteit is voorzien in de Voorhaven. De brug vormt dan niet langer een bottleneck (capaciteit en type boot). Vanuit exploitatie, het concentreren van voorzieningen en het eenduidig kunnen zoneren van de plassen, is het wenselijk de jachthavens te concentreren binnen een beperkt gebied. Uiteraard kunnen er elders op de Voorplas nog kleine havens wenselijk zijn, mocht een initiatief daar aanleiding voor geven (bijvoorbeeld een hote dat een aantal ligplaatsen voor de deur wil hebben).
- De plas Leukermeer wordt benut voor extensievere vormen van waterrecreatie, die beter aansluiten bij de behoefte aan vormen van dagrecreatie en de omringende verblijfsaccommodaties (zoals

zwemmen en spelevaren). Het gebruik van gemotoriseerde vaartuigen wordt uitgesloten in een groot deel van het Leukermeer. Overnachten op het Leukermeer is alleen nog maar mogelijk op de passantenplaatsen van de jachthavens en wellicht behoudens een enkele ligplaats aan de westzijde van het Leukermeer. Voor duikers dient een eigen zone gereserveerd te worden. Concentratie van deze sport kan bevorderd worden door het aanbieden van interessante duikobjecten.

- Het Reindersmeer is volledig natuurgebied. Varen is hier niet toegestaan.

Zie kaart op de pagina hiernaast.

5.4 Inrichten passantenplaatsen

Passantenplaatsen in gebieden zoals Leukermeer vragen om variatie. Belangrijke en populaire aanvulling op het gebruik van het gebied nu zijn strandjes waar mensen de boot met de punt op kunnen varen voor uurrecreatie en dagrecreatie. Voor overnachtingen zijn speciale ankerplaatsen mogelijk met ankerboeien. Daarnaast zullen steigers veelvuldig gebruikt worden. Deze steigers kunnen in verbinding staan met het land, maar dat hoeft niet. Voordeel van een drijvende voorziening is dat deze verplaatsbaar zijn en daardoor de komende jaren mee kunnen bewegen met de ontzanding. Buiten de aangewezen oeverplaatsen en (drijvende) ankerplaatsen wordt een verbod ingesteld. Eventueel wordt liggeld gevraagd. Hiermee worden duidelijke grenzen gesteld aan de capaciteit van 't Leukermeer en de voorplas.

Voorbeeld van vergroten van capaciteit: aantrekkelijk vaardoel (eilandje) met inham en aanlegsteiger.

Zonering d.m.v. drijvende aanlegplaatsen (in de voorplas of nabij aantrekkelijke oeverlocaties).

Concentreren ankerplaatsen, eventueel met ankerboeien.

Bijlage 1 - factsheet vaste ligplaatsen

Uitleg

Ligplaatsen voor boten, open of gesloten, die gebruik maken van een steiger of box en die in principe het gehele vaarseizoen deze plaats als thuisbasis gebruiken. Van vaste ligplaatsen wordt gebruik gemaakt door kajuitjachten, waar ook aan boord geslapen kan worden, en door open boten (zeilboot, speedboot, sloep).

Bestaand gebruik Leukermeer

Het Leukermeer telt twee jachthavens:

- Jachthaven 't Leuken: 350 ligplaatsen, waarvan circa 100 voor open boten.
- Recreatiepark Leukermeer: nu 160 ligplaatsen.

Na uitbreiding en herinrichting

- 250 ligplaatsen, gekoppeld aan de camping (deels vakantiegasten, deels vaste gasten).
- 250 huurders of eigenaren van chalets en vakantiewoningen in Marina Maasduinen.
- Voornemen tot uitbreiding ca 300 ligplaatsen jachthaven 't Leuken, richting voorplas.

Relevante informatie, ruimtegebruik, aantal keren per jaar, trends in Nederland etc.

De ligplaatsen die behoren bij de camping worden goeddeels gebruikt door open boten, die met name worden ingezet voor dagrecreatie en uurrecreatie. Daardoor is het gebruik sterk weersafhankelijk. Bij goed weer varen er veel boten uit, om snel te varen of om een tijdelijke ligplaats te kiezen. Het aantal vaaruren per dag neemt al jaren af, mensen zijn vooral op zoek naar een tijdelijke ligplaats. De mogelijkheden voor snelvaren en 'funvaren' nemen in Nederland af, waardoor plekken waar het wel mogelijk is populairder worden. 'funvaren' met een banaan of band of waterski's achter een boot past bij de huidige belangstelling voor funsporten.

Voor de jachten geldt een veelal beperkter gebruik. Het gemiddeld aantal vaardagen in Nederland per boot is 28, maar de praktijk leert dat het in havens landinwaarts vaak lager is. In drukke perioden is maximaal 25% van de ligplaatsen vrij doordat mensen naar elders zijn.

Ruimtelijke omstandigheden

- Vaste ligplaatsen gebruiken in de haven de eigen ruimte (circa 40 m² netto, ca 100 m² bruto per ligplaats) en daarbuiten gebruiken. zij vooral vaarwater en ligplaatsen.
- Diepgang haven minimaal 2 meter.
- Doorvaarthoogte motorboten minimaal 4,5 meter.
- Doorvaarthoogte open zeilboten minimaal 8,5 meter.

Bijlage 2 - factsheet passantenplaatsen

Uitleg

Ligplaatsen in havens voor boten, open of gesloten, die daar tijdelijk aanmeren om de nacht door te brengen of als gecombineerde voorziening met overnachting op de camping als toeristisch kampeerder of huurder van een chalet of vakantiewoning.

Bestaand gebruik Leukermeer

Het Leukermeer telt twee jachthavens met passantenplaatsen:

- Jachthaven 't Leuken: 20 aparte passantenplaatsen (steiger nabij de brug) en vrije ligplaatsen door afwezigheid ligplaatshouder in het vakantie seizoen.
- Recreatiepark Leukermeer:
 - Ca. 50 ligplaatsen voor bezoekende schepen, die Leukermeer kiezen als bestemming en aan boord overnachten.
 - 250 ligplaatsen, gekoppeld aan de camping (deels vakantie-gasten, deels vaste gasten).

Relevante informatie, ruimtegebruik, aantal keren per jaar, trends in Nederland etc.

Het Leukermeer als gebied is een aantrekkelijke en populaire bestemming in het vakantie seizoen. Niet alleen traditionele toervaarders (motorjachten met vaak senioren aan boord) kiezen voor Leukermeer, ook gezinnen kiezen het gebied als bestemming door de combinatie met vakantiepark, natuur, activiteiten en voorzieningen. Hierdoor is in het vakantie seizoen de beschikbare capaciteit aan 'reguliere' passantenplaatsen onvoldoende. Er wordt veel gebruik gemaakt van informele aanlegplaatsen met eenzelfde type gebruik. Daardoor is de plas in het vakantie seizoen erg druk.

Steeds vaker gebruiken watersporters hun boot als drijvende caravan, in de thuishaven maar ook elders. Gebieden die als totaalbestemming functioneren worden dan populairder, de druk zal naar verwachting verder toenemen.

Bijlage 3 - factsheet informele aanlegplaatsen

Uitleg

Plaatsen die zonder specifieke inrichting worden gebruikt om aan te leggen of voor anker te gaan. Deze plaatsen worden benut om te overnachten of voor dagrecreatie / uurrecreatie.

Bestaand gebruik Leukermeer

Het Leukermeer en de voorplas (gebied tussen brug en Maas) kennen geen specifiek ingerichte of bedoelde gebieden voor dit gebruik. In het gehele gebied worden plekken als zodanig gebruikt. In de zomerperiode kan soms sprake zijn van 300 boten die buiten de havens gelijktijdig aangemeerd of geankerd liggen.

In het gebied geldt een 2 x 24 uur regime, mensen mogen maximaal 48 uur op een plek blijven liggen (gratis). Er is geen afdoende handhaving op naleving van de regels.

Relevante informatie, ruimtegebruik, aantal keren per jaar, trends in Nederland etc.

De grote aantrekkingskracht van (onder andere de informele) aanlegplaatsen in het gebied zorgen voor drukte. Daarnaast is het gebruik van het groeiend aantal vaste ligplaatsen met zowel open boten als kajuitjachten steeds vaker gericht op dagrecreatie buiten de haven. Er wordt beroep gedaan op dezelfde ruimte. Hierdoor ontstaat een steeds groter knelpunt in het vakantie seizoen.

Ruimtelijke omstandigheden en vestigingsvoorwaarden

- Diepgang variërend van 0,3 tot 1,5 meter (afhankelijk van soort boot).
- Al dan niet in directe verbinding met de wal (kan ook zonder walverbinding).

Bijlage 4 - factsheet snelvaren

Uitleg

Onder snelvaren wordt verstaan het varen met jetski's, waterscooters, speedboten en dergelijke die sneller kunnen varen dan 20 km per uur. Ook waterskiën valt hieronder. De variatie neemt toe, steeds vaker worden ook andere drijvende zaken achter een snelvarende boot meegesleept, zoals speciale banden, bananen en dergelijke.

Bestaand gebruik Leukermeer

Jachthaven 't Leuken biedt plaats aan ca 100 open boten, voornamelijk snelvarende boten.

Recreatiepark Leukermeer biedt (straks) plaats aan 550 ligplaatsen, waarvan een aanzienlijk deel tijdelijk of permanent gebruikt zal worden door snelvarende boten.

Het snelvaren gebeurt alleen op de Maas. Hier is een speciale zone aangeduid als snelvaarzone (zie kaartbeeld, paars gedeelte). De Maas is in beide richtingen ruim 6 km aangeduid als snelvaargebied. Dit is steeds zeldzamer in Nederland. Het recreatiepark profileert zich met deze onderscheidende kracht waardoor het gebruik zal groeien.

Relevante informatie, ruimtegebruik, aantal keren per jaar, trends in Nederland etc.

De intensiteit van gebruik voor snelvaren, waterskiën en dergelijke is sterk weersafhankelijk. De ruimte op de rivier is aanzienlijk. Bij te grote drukte op de rivier zullen mensen zelf hun gedrag aanpassen en op andere momenten gaan (spelen)varen of hun plek meer stroomopwaarts of stroomafwaarts zoeken. Het is niet te verwachten dat de gelijktijdige capaciteit van de rivier een verdere groei van deze activiteit in de weg zal staan.

Ruimtelijke omstandigheden en vestigingsvoorwaarden

- Snelvaren toegestaan.
- Haven nabij als ligplaats, tijdelijk of permanent.
- Informele aanlegplaatsen aan de oever voor rustpauzes of dagrecreatie.
- Bij voorkeur strandjes waar de boot direct opgevaren kan worden.

Bijlage 5 - factsheet windsurfen

Uitleg

Windsurfen was in de jaren '80 een zeer populaire vrijetijdsbesteding in brede groepen van de bevolking. De sport als 'recreatieactiviteit' is sterk gedaald.

Bestaand gebruik Leukermeer

Er zijn in het gebied Leukermeer geen geschikte windsurfstekken op dit moment. Op de plas zelf is er onvoldoende stabiele wind en op de voorplas ontbreken de strandvoorzieningen.

Relevante informatie, ruimtegebruik, aantal keren per jaar, trends in Nederland etc.

In Nederland zijn er circa 300.000 windsurfplanken. Het aantal actieve windsurfers bedraagt ca 15.000 personen (Nederlanders). Een zeer groot deel van de planken is ongebruikt. De windsurfsport is een echte sport geworden, waarbij snel materiaal en harde constante wind de voorwaarden zijn. Vooral locaties op zee, het IJsselmeer, de Randmeren en de Zeeuwse Delta zijn populair, elders wordt nog slechts sporadisch gewindsurft.

Ruimtelijke omstandigheden en vestigingsvoorwaarden

- Toegankelijk Strand of oever met parkeren.
- Bij voorkeur diepgang tussen 0,7 en 1,2 meter.

Bijlage 6 - factsheet zwemmen en spelenvaren

Uitleg

Vanaf de oever zwemmen en varen met kleine opblaasbare bootjes in al dan niet afgebakende deelgebieden van de plas.

Bestaand gebruik Leukermeer

Het gebied Leukermeer kent een dagstrand Suerenheide, waar toegang tot de (afgesloten) plas wordt gegeven (tegen betaling) met gebruik van speeltuin en andere eenvoudige voorzieningen. Op het bevaarbare gedeelte van de plas biedt vakantiepark Leukermeer eveneens een betaald dagstrand met zeer beperkte capaciteit. Op andere plaatsen wordt ook gezwommen, indien men de oever kan bereiken. Er zijn geen andere formele strandplaatsen. Er is in het bevaarbare deel van het Leukermeer en in de voorplas geen gebied specifiek aangeduid en afgezet voor zwemmers.

Relevante informatie, ruimtegebruik, aantal keren per jaar, trends in Nederland etc.

- Jaarlijks worden er circa 55 miljoen dagtochten georganiseerd met als belangrijkste doel zwemmen.
- Daarvan kiest ca 8,5 miljoen dagtochten terecht bij een 'strand bij meer of plas', 15%.
- Het aandeel zal in Limburg hoger zijn door de grote afstand tot het strand.
- De aantrekkingskracht van een strand bij een meer of plas is sterk afhankelijk van alternatieven in de regio. In de regio Leukermeer is het aanbod relatief beperkt.
- Het gedrag verandert maar weinig onder invloed van trends.
- Ervaringscijfers bij de recreatieschappen van Utrecht tonen aan dat er op gemiddeld 20 dagen per jaar sprake is van een strand-dag met forse bezoekersaantallen.

Ruimtelijke omstandigheden en vestigingsvoorwaarden

- Strand met toegang en parkeren.
- Bij voorkeur langzaam aflopende oever.
- Bij kleinere kinderen, afgezet gebied voor veiligheid en exclusief gebruik door zwemmers.

Bijlage 7 - factsheet kanovaren

Uitleg

Varen in een kano voor één of twee personen, met spierkracht voortbewogen.

Bestaand gebruik Leukermeer

Op het Leukermeer is er nauwelijks tot geen gebruik van kano's, anders dan door campinggasten en daggasten die met een normale of opblaaskano het meer op gaan. Dit aantal is zeer beperkt.

Relevante informatie, ruimtegebruik, aantal keren per jaar, trends in Nederland etc.

Het aantal kanovaarders in Nederland is gering. Kanovaren wordt vaak gedaan in gebieden waar rondes te maken zijn door de natuur. Het gebruik van een plas, in combinatie met een grote rivier, komt weinig voor.

Ruimtelijke omstandigheden en vestigingsvoorwaarden

- Gebruik in combinatie met andere voorzieningen.
- Kanosteigers of vertrek vanaf zwemstrand.
- Gecombineerde vaarruimte met andere gebruikers.

Bijlage 8 - factsheet zeilschool

Uitleg

Bedrijfsmatige activiteit gericht op het leren zeilen in groepsverband of individueel, voor kinderen en volwassenen.

Bestaand gebruik Leukermeer

Op het Leukermeer is er op dit moment geen zeilschool of zeilbootverhuur. De huidige plas leent zich ook niet voor dit gebruik. In de toekomst kan de uitbreiding van de voorhaven wel deze capaciteit bieden.

Relevante informatie, ruimtegebruik, aantal keren per jaar, trends in Nederland etc.

De belangstelling voor zeilscholen is licht groeiende. De laatste jaren is het aantal afgegeven zeildiploma's CWO met circa 5% per jaar gestegen. Het aantal zeilscholen in Limburg is beperkt, er zijn 4 of 5 bedrijven actief.

Ruimtelijke omstandigheden en vestigingsvoorwaarden

- Veelal gekoppeld aan een jachthaven.
- Veelal gekoppeld aan een overnachtingslocatie.
- Vrij vaarwater zonder al te veel andere gebruikers (rustige hoekjes) voor beginners.
- Voldoende stabiele wind.
- Minimale omvang waterpartij vanaf 40 ha, bvk groter.

Bijlage 9 - factsheet duiken

Uitleg

Het al dan niet in groepsverband met flessengas onder water gaan om de bodem te verkennen.

Bestaand gebruik Leukermeer

Op het Leukermeer wordt nu niet recreatief gedoken.

Relevante informatie, ruimtegebruik, aantal keren per jaar, trends in Nederland etc.

De duiksport in Nederland groeit licht. Er zijn in Limburg maar enkele plekken waar duiken mogelijk en aantrekkelijk is. Gezien de natuurlijke omstandigheden in dit gebied is een groei van de duiksport hier niet te verwachten.

Ruimtelijke omstandigheden en vestigingsvoorwaarden

- Veelal gekoppeld aan een steiger waarvandaan gedoken wordt.
- Een flessenvulstation is een noodzakelijke voorziening.
- Ter bevordering van de aantrekkelijkheid van een duikspot worden vaak elementen hardsubstraat afgezonken, zoals betonnen blokken, scheepswrakken en dergelijke.
- Gelijktijdig gebruik door andere watersporters (behalve zwimmers) ligt niet voor de hand.

Bijlage 10 - factsheet waterskibaan

Uitleg

Een voorziening waaraan waterskiërs aan een kabel in een rondgaande baan skiën op een vast parcours, eventueel met hindernissen.

Bestaand gebruik Leukermeer

Op het Leukermeer is er momenteel geen waterskibaan.

Relevante informatie, ruimtegebruik, aantal keren per jaar, trends in Nederland etc.

De belangstelling voor waterskibanen groeit. De banen hebben een fors regionaal verzorgingsgebied, tot wel 50 km in de omtrek. De prijs per keer vormt een drempel voor veelvuldig gebruik. In april 2011 wordt er bij de Schatberg in Sevenum (op een vakantiepark) een waterskibaan geopend. Net over de Duitse grens is er ook een dergelijke baan.

Ruimtelijke omstandigheden en vestigingsvoorwaarden

- Een waterskibaan vereist exclusieve 'eigen' ruimte, combineerbaarheid met andere functies op dezelfde plek is niet mogelijk. Een (kleine) waterkibaan heeft een parcourslengte van 800 meter. Met ruime bochten en een veiligheidszone vereist een dergelijke voorziening een gebied van ca 200 x 300 meter, gelegen tegen een oever aan met startlocatie en nabije oever (om naar terug te zwemmen).

Colofon

Titel Capaciteitsanalyse 't Leukermeer

Rapportnummer 11-011

Projectnummer BER035

Contact

Schoolstraat 8,
6049 BN Herten

Postbus 14,
6040 AA Roermond

T 088-3366333

www.kragten.nl

Hambakenwetering 1,
5231 DD 's-Hertogenbosch

Postbus 2309,
5202 CH 's-Hertogenbosch

F 088-3366099

Parkstraat 1b
4818 SJ Breda

T 076-5339850

www.vrolijks.nl

Opdrachtgever Gemeente Bergen

Datum 30|05|2011

Status definitief